

Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"___" ___ 2025-cü il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050402-"Biznesin idarə edilməsi"; 050408- "Menecment", 050406- "Maliyyə", 050408-
"Marketing", 050405-"İqtisadiyyat", 050409- "Mühasibat uçotu".

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "İqtisadiyyata giriş" İşçi tədris planı kafedranın 16. 12. 2024-cü il 04 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Fənnin kodu: İPF-B 01

Tədris ili: I (2024-2025). Semestr: II

Tədris yükü cəmi:Ümumi: 180 saat.Auditoriya yükü 20 saat- (10 s. mühazirə, 10 s.məşğələ)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan

AKTS üzrə kredit: 6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: dos. Zamanov Fizuli Mirzəmməd oğlu

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: fizuliz@list.ru

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki materiallar:

Əsas

- 1.F.Rəsulov, "İqtisadiyyatın əsasları". Bakı 2004
- 2.T.Vəliyev. "İqtisadi nəzəriyyə". Dərslik. Bakı, 2001
- 3.O.Səmədova. "İqtisadiyyata giriş". Dərslik. Mingəçevir, 2018

Əlavə

- 4.Mahfi Eğilmez. "Örneklerle kolay ekonomi", 2014.
- 5.M.Dikkaya, D.Özyakışır. "Ekonominin temelleri". Ankara-2018.
- 6.N.Q.Menkyu. "Ekonomiğin prensipleri", Dərslik. Bakı, 2009
- 7.M.X.Meybullayev. "İqtisadi təlimlər tarixi". Bakı-2006

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq hər hansısa fənlərin tədrisi nəzərdə tutulmamışdır.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Karyera planlaşdırılması" fənninin tədrisi nəzərdə tutulmuşdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu kursda sadə seçim ideyasından başlayaraq, alternativ dəyər, ticarətin faydaları, bazarların işləmə mexanizminə qədər iqtisadi nəzəriyyənin bir çox mövzuları üzrə təməl biliklər verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Kurs, iqtisad elminin mahiyyəti, iqtisadçı kimi düşünmə tərz, ticarət və onun faydaları, bazarların işləmə mexanizmi, vergi sisteminin əsasları kimi mövzuları özündə birləşdirir. Kursun əsas məqsədi tələbələrə iqtisadi təhlilin əsas anlayışlarını və alətlərini öyrətməkdir. Ümumi olaraq, tələbələrdə real dünyanın problemlərinə “iqtisadi” yanaşma bacarığının formalaşdırılmasıdır.

VII. Davamiyyətə qoyulan tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VI. Qiymətləndirmə: Tələbənin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir: 50 bal semestr dövründə (o cümlədən 20 bal məşğələ dərslərində fəaliyyətə, 30 bal isə kollektivumun nəticələrinə görə verilir), 50 bal isə imtahanda (hər bir biletdən 5 sualdan ibarət olmaqla **10 balla** qiymətləndirilir) toplayır. Seminar ərzində minimum 2 dəfə kollokvium keçiriləcəkdir. Tələbə kollokviumda iştirak etmədikdə jurnalda **0 (sıfır) bal** qeyd olunur.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı **17 bal**dan az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan gösrəriciləri semestr dövründə tədris fəaliyyəti nəticəsində toplandığı bala əlavə olunmur. Tələbənin yekun qiyməti imtahana qədər və imtahanda toplanmış ballar cəmlən-məklə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

Yekun qiymət qeyri-kafi olan tələbə kursu bitirməmiş sayılır və onu növbəti ildə həmin fənn üzrə dərslərdə iştirak etmək şərtilə yenidən verməlidir.

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqdim planı: Mühazirə 10 saat, məşğələ 10 saat, Cəmi 20 saat.

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu.	Mühazirə	
		Saat	Tarix
1.	Mövzu 1. İqtisad elminə giriş: təməl anlayış və kateqoriyalar. İqtisad elminin predmeti, metodu və metodologiyası. İqtisadi tələbatlar və resurslar <i>Plan:</i> 1. İqtisadiyyat və iqtisad elmi 2. İqtisadi seçim və alternativ xərclər. İstehsal imkanları ayrısı 3. İqtisad elminin əsas prinsipləri və ümumbəşəri qanunları 4. İqtisad elminin predmeti və tədqiqat obyekti 5. İqtisad elminin təşəkkülü və inkişaf mərhələləri 6. İqtisadi proseslərin tədqiqat metodları və metodologiyası 7. İqtisad elminin digər elmlərlə əlaqəsi 8. İqtisadi resurslar və onların növləri 9. İqtisadi ehtiyac və tələbatlar 10. Resursların məhdudluğu və tələbatların sonsuzluğu qanunu <i>Mənbə: [1,2,3,4,5]</i>	2	2
2.	Mövzu 2. İqtisadi sistem. İqtisadi institutlar və mülkiyyət. Bazar iqtisadiyyatının genetik əsasları <i>Plan:</i> 1. İqtisadi sistem və onun təsnifləşdirilməsi meyarları 2. İqtisadi sistemlərin əsas problemləri 3. Azad bazar və planlı bazar sistemi 4. Tənzimlənən (qarışıq) bazar iqtisadi sisteminin modelləri 5. Ənənəvi və alternativ iqtisadi sistemlər 6. İqtisadiyyatda institutların rolu. Transaksiya xərcləri 7. Mülkiyyət kateqoriyası və onun məzmunu 8. Mülkiyyətin tipləri, formaları və onların reallaşması 9. İctimai təsərrüfatın əsas formaları: natural və əmtəə təsərrüfatı 10. Bazarın meydana gəlməsinin tarixi şərtləri 11. Əmtəə və nemət. Əmtəənin dəyəri və onun xassələri <i>Mənbə: [1,2,3,4]</i>	2	2

3.	Mövzu 3. Bazar mexanizmi: tələb, təklif, rəqabət və qiymət. Bazar iqtisadiyyatı subyektlərinin ümumi xarakteristikası <i>Plan:</i> 1. Tələb və təklif qanunu 2. Bazarda qiymətin əmələ gəlməsi və ona təsir edən amillər 3. Bazar iqtisadiyyatında rəqabət 4. İqtisadiyyatda inhisarçılıq və oliqopoliya 5. Bazar subyektləri: ev təsərrüfatı, firma və dövlət 6. Bazar iqtisadiyyatında ev təsərrüfatı və onun funksiyaları 7. Firmanın təşkilati-hüquqi və təşkilati-iqtisadi formaları 8. Firmanın maliyyəsi. İstehsal xərcləri, gəlir və mənfəət 9. Bazar təsərrüfat fəaliyyətinin əsas formaları <i>Mənbə: [1,2,5,6]</i>	2	2
4.	Mövzu 4. Makroiqtisadi göstəricilər sistemi. İqtisadi artım və inkişaf. Makroiqtisadi qeyri-sabitlik: işsizlik və inflyasiya <i>Plan:</i> 1. Makroiqtisadi göstəricilər. Ümumi Milli Məhsul (ÜMM). Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) 2. İqtisadi artım, amilləri və tipləri 3. İqtisadi inkişaf və onun meyarları 4. Həyat səviyyəsi, yoxsulluq və rifahın ölçülməsi 5. İqtisadiyyatın tsiklik xüsusiyyəti və tsiklin mərhələləri 6. İşsizlik, formaları və təbii səviyyəsi 7. İşsizliyin səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri 8. Inflyasiya, növləri və ölçülmə üsulları 9. Inflyasiyanın səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri <i>Mənbə: [1,3, 6, 7]</i>	2	2
5.	Mövzu 5. Dövlət və iqtisadiyyat. Maliyyə və pul-kredit sistemi. Dünya təsərrüfatı və beynəlxalq iqtisadi münasibətlər <i>Plan:</i> 1. Dövlətin iqtisadi vəzifələri və funksiyaları 2. Dövlət maliyyəsi. Büdcə gəlirləri və xərcləri 3. Pul kütləsi və pul bazarı 4. Müasir bank sistemi: mərkəzi bank və kommersiya bankları 5. Dünya təsərrüfatının formalaşması və inkişaf mərhələləri 6. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin formaları 7. Xarici ticarət və onun tənzimlənməsi 8. Valyuta məzənnəsi və valyuta siyasəti 9. Qloballaşma, onun müsbət və mənfi cəhətləri 10. Qlobal iqtisadi problemlər <i>Mənbə: [1,2,3,4,5]</i>	2	2

Cəmi:	10	10
-------	----	----

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Tələbə müxtəlif iqtisadi anlayışlar, terminlər və proseslər barədə ilkin fikirləri bilməlidir. Həmçinin, iqtisadi nəzəriyyənin "Mikroiqtisadiyyat" və "Makroiqtisadiyyat" bölmələrinin, həmçinin də digər sahəvi və konkret funksional iqtisad elmlərinin tədrisinə hazırlıq məqsədilə bir çox iqtisadi termin, kateqoriya və qanunlar tələbələr tərəfindən daha yaxşı dərk olunmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Kursu uğurla tamamlayan tələbələr sonda aşağıdakı bacarıqlara yiyələnəcəklər:

- iqtisadi nəzəriyyənin bir çox əsas anlayışlarını şərh etmək;
- iqtisad elminin əsas metodlarından və alətlərindən istifadə etmək;
- ticarətin iqtisadi subyektlər və ölkə üçün faydalarını dərk etmək;
- bazarın işləmə mexanizmini dərk etmək;
- bəzi dövlət siyasəti məsələlərinə iqtisadi prinsipləri tətbiq etmək;
- vergi sistemi və onun səmərəliliyini dərk etmək və s.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında rəy və iradları: _____

XIV: Kollokvium sualları:

Kollokvium sualları

1. İqtisadi seçim və alternativ xərclər. İstehsal imkanları əyrisi
2. İqtisad elminin təşəkkülü və inkişaf mərhələləri
3. İqtisadi resurslar və onların növləri
4. İqtisadi ehtiyac və tələbatlar
5. Resursların məhdudluğu və tələbatların sonsuzluğu qanunu
6. İqtisadi sistem və onun təsnifləşdirilməsi meyarları
7. İqtisadi sistemlərin əsas problemləri
8. Azad bazar və planlı bazar sistemi
9. Tənzimlənən (qarışıq) bazar iqtisadi sisteminin modelləri
10. Mülkiyyət kateqoriyası və onun məzmunu

XV. İmtahan sualları:

1. İqtisadi seçim və alternativ xərclər. İstehsal imkanları əyrisi
2. İqtisad elminin təşəkkülü və inkişaf mərhələləri
3. İqtisadi resurslar və onların növləri
4. İqtisadi ehtiyac və tələbatlar
5. Resursların məhdudluğu və tələbatların sonsuzluğu qanunu
6. İqtisadi sistem və onun təsnifləşdirilməsi meyarları
7. Azad bazar və planlı bazar sistemi
8. Tənzimlənən (qarışıq) bazar iqtisadi sisteminin modelləri
9. Ənənəvi və alternativ iqtisadi sistemlər

10. İqtisadiyyatda institutların rolu. Transaksiya xərcləri
11. Mülkiyyət kateqoriyası və onun məzmunu
12. İctimai təsərrüfatın əsas formaları: natural və əmtəə təsərrüfatı
13. Bazarın meydana gəlməsinin tarixi şərtləri
14. Əmtəə və nemət. Əmtəənin dəyəri və onun xassələri
15. Tələb və təklif qanunu
16. Bazarda qiymətin əmələ gəlməsi və ona təsir edən amillər
17. Bazar iqtisadiyyatında rəqabət
18. İqtisadiyyatda inhisarçılıq və oliqopoliya
19. Bazar subyektləri: ev təsərrüfatı, firma və dövlət
20. Bazar iqtisadiyyatında ev təsərrüfatı və onun funksiyaları
21. Firmanın maliyyəsi. İstehsal xərcləri, gəlir və mənfəət
22. İqtisadi artım, amilləri və tipləri
23. Həyat səviyyəsi, yoxsulluq və rifahın ölçülməsi
24. İqtisadiyyatın tsiklik xüsusiyyəti və tsiklin mərhələləri
25. İşsizlik, formaları və təbii səviyyəsi
26. İşsizliyin səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri
27. İnflyasiya, növləri və ölçülmə üsulları
28. Dövlətin iqtisadi vəzifələri və funksiyaları
29. Dövlət maliyyəsi. Büdcə gəlirləri və xərcləri
30. Müasir bank sistemi: mərkəzi bank və kommersiya bankları
31. Dünya təsərrüfatının formalaşması və inkişaf mərhələləri
32. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin formaları
33. Xarici ticarət və onun tənzimlənməsi
34. Qloballaşma, onun müsbət və mənfi cəhətləri
35. Qlobal iqtisadi problemlər

“İqtisadiyyata giriş” fənninin sillabusu 050402-“Biznesin idarə edilməsi”; 050408-“Menecment”, 050406- “Maliyyə”, 050408-“Marketing”, 050405-“İqtisadiyyat”, 050409- “Mühasibat uçotu” ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə” kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (16. 12 2024-cü il, protokol №, 4).

Kafedra müdiri:

Fənn müəllimi:

dos.A.T.Əfəndiyeva

dos. F.M.Zamanov